

Sygn. akt IX Ca 444/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Charukiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Dorota Ciejek SO Krystyna Skiepmo
Protokolant:	sekr. sądowy Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2017 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa I. S.

przeciwko Skarbowi Państwa - Komendzie Miejskiej Policji w O.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 18 stycznia 2017 r., sygn. akt X C 1440/16,

oddala apelację.

Dorota Ciejek Bożena Charukiewicz Krystyna Skiepmo

Sygn. akt IX Ca 444/17

UZASADNIENIE

Powód I. S. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa - Komendy Miejskiej Policji w O. na jego rzecz kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

W uzasadnieniu wskazał, że na skutek działania funkcjonariuszy pozwanego doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, które polegało na błędnym poinformowaniu powoda o postępowaniu karnym dotyczącym okoliczności zgonu jego ojca powoda, co stanowiło dla powoda ciężkie przeżycie wywołujące krzywdy psychiczne, fizyczne i moralne, za które należy się zadośćuczynienie.

Pozwany Skarb Państwa – Komenda Miejska Policji w O. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, iż błędna informacja była wynikiem zwykłej omyłki przy odczytaniu danych personalnych. W związku z tym było prowadzone postępowanie sprawdzające, które zakończyło się odmową wszczęcia śledztwa. Wobec czego brak jest przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa.

Wyrokiem z dnia 18 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie oddalił powództwo i odstąpił od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód odbywa karę pozbawienia wolności i przebywa w jednostce penitencjarnej w B.. Przed osadzeniem mieszkał z ojcem J. S. i siostrą J. U.. Jego relacje z ojcem były sporadyczne, w czasie pobytu w zakładzie karnym powód widział się z nim tylko raz w 2011r. Ojciec nie odpowiadał również na korespondencję listową powoda.

W dniu 19 czerwca 2015r. powód został poinformowany o toczącym się postępowaniu spadkowym po zmarłym w dniu 5 grudnia 2014r. J. S.. W związku z faktem, iż powód nie posiadał informacji o śmierci ojca, w dniu 22 czerwca 2015r. zwrócił się do Komendanta Miejskiego Policji w O. o udzielenie informacji o okolicznościach i przyczynach śmierci jego ojca oraz wskazanie czy organy ścigania prowadziły w tym zakresie bądź prowadzą jakieś postępowanie.

W odpowiedzi, z dnia 7 lipca 2015 roku Naczelnik Wydziału walki z przestępczością podinsp. M. K. (1) wskazał, że w Komendzie Miejskiej Policji w O. w sprawie zgonu J. S. nie jest prowadzone postępowanie, w związku z czym nie jest możliwe udzielenie informacji o okolicznościach i przyczynach zgonu.

Pismem z dnia 6 sierpnia 2015r. (doręczonym powodowi w dniu 18 sierpnia 2015r.) funkcjonariusze Posterunku Policji w O., poinformowali powoda o wynikach przeprowadzonego wywiadu środowiskowego. W toku czynności ustalono, że J. S. uległ wypadkowi w pracy, w następstwie którego jego stan zdrowia pogorszył się. W konsekwencji upadku z rusztowania zmarł i w sprawie prowadzone jest jednak postępowanie przygotowawcze w Prokuraturze Rejonowej O.- P. w O..

Po uzyskaniu tej informacji I. S. zwrócił się do Prokuratury Rejonowej O.- P. w O. z prośbą o udzielenie bliższych informacji odnośnie postępowania prowadzonego w sprawie śmierci jego ojca. W dniu 8 września 2015r. otrzymał odpowiedź, że Prokuratura Rejonowa O. – P. nadzoruje dwa postępowania dotyczące J. S., mianowicie pod sygn. 2 Ds. 849/15 - dotyczące narażenia J. S. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia bądź doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu przez personel medyczny Wojewódzkiego Szpitala (...) w O. oraz pod sygn. 2 Ds. 2073/14- dotyczące naruszania praw pracowniczych jego ojca. W obu postępowaniach powód uzyskał status pokrzywdzonego .

W dniu 9 listopada 2015r. powód złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez udzielających mu odpowiedzi na skierowane w dniu 22 czerwca 2015 roku zapytanie funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w O..

Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2015r. Prokurator Prokuratury Rejonowej O.- P. w O. odmówił wszczęcia śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w O., tj. czynu z art. 231 § 1 kk w zb. z art. 271 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk. W toku przeprowadzonych czynności ustalono, że funkcjonariusz K. w O., który opracowywał pismo, nie dokonywał osobiście weryfikacji danych o które zapytywał powód, ponieważ nie posiadał samodzielnego dostępu do tego typu informacji Sprawdzenia dokonywał jego przełożony, który błędnie odczytał nazwisko wnioskodawcy i sprawdzenia dokonał w odniesieniu do osoby o danych (...) zamiast (...) uzyskując wynik negatywny. Funkcjonariusz policji prawidłowo odczytał dane wnioskodawcy i dlatego pismo zaadresował do I. S..

W ocenie Sądu Rejonowego powód nie udowodnił przesłanek odpowiedzialności pozwanego. Przede wszystkim zachowanie pozwanego nie mogło być uznane za niezgodne z prawem. Udzielona powodowi informacja nie była wynikiem celowego działania ukierunkowanego na zlekceważeniu wniosku powoda, lecz błędnie odczytanego napisanego pismem ręcznym nazwisko wnioskodawcy. Pomyłka funkcjonariuszy policji została w przeciągu miesiąca naprawiona, a gwarancje procesowe strony zachowane. Ponadto powód nie wykazał poniesienia szkody, a zatem

negatywnych przeżyć psychicznych związanych z udzieleniem przez pozwanego błędnej informacji. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją powód zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1, i 2 k.p.c., polegający na:

- pozbawieniu twierdzeń powoda waloru wiarygodności odnośnie rozmiaru krzywd i cierpień wywołanych działaniem pozwanego oraz istnieniem jakiegokolwiek związku przyczynowego pomiędzy krzywdą powoda, a zachowaniem pozwanego, bez wskazania przyczyn dla których Sąd doszedł do takiego przekonania, co utrudnia kontrolę instancyjną w tym zakresie;

- braku wszechstronnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie i pominięcie pisma współosadzonego M. K. (2) opisującego zachowanie powoda po otrzymaniu pisma z K. mimo, iż okoliczności w piśmie tym wskazane korelowały z twierdzeniami powoda, co w rezultacie doprowadziło do błędnego ustalenia nieudowodnienia przez powoda rozmiaru krzywd i cierpień wywołanych zachowaniem pozwanego oraz istniejącego między nimi związku przyczynowego;

- dowolną, a nie swobodną ocenę materiału dowodowego zebranego w sprawie i przyjęcie, iż zachowanie funkcjonariuszy K. w O. polegające na udzieleniu powodowi informacji niezgodnych z rzeczywistym stanem faktycznym nie mieści się w kanonie działań sprzecznych z prawem, gdy tymczasem właściwa ocena zachowania pozwanego winna zobligować Sąd do dokonania odmiennych ustaleń;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 417 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że pojęcie „niezgodności z prawem” wyrażone w powyższej regulacji, stanowi o wyłączeniu z zakresu zdarzeń, za które państwo ponosi odpowiedzialność, działań lub zaniechań zgodnych z prawem, ale sprzecznych z zasadami współżycia społecznego, gdy tymczasem przesłanka ta obejmuje nie tylko zachowania naruszające normy prawne, ale i zasady współżycia społecznego, dobre obyczaje, czy też etyczne standardy wykonywania zawodu - co w rezultacie doprowadziło do niezastosowania przepisu art. 417 k.c. i oddalenia powództwa.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 15.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku tytułem zadośćuczynienia, jak również rozstrzygnięcie o kosztach procesu, w tym również zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe i orzekł na podstawie wszystkich zaofiarowanych przez strony dowodów, dokonując trafnej ich oceny. Ocena wiarygodności i mocy dowodów została przeprowadzona w granicach przysługującej Sądowi I instancji z mocy art. 233 § 1 k.p.c. swobody osądu.

Ustalenia faktyczne w sprawie poczynione zostały na podstawie wszechstronnej analizy dowodów, których ocena nie wykazała błędów natury faktycznej, czy logicznej, znajdując swoje odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Sąd Rejonowy wskazał, jakie fakty uznał za udowodnione, na czym oparł poszczególne ustalenia. Sąd I instancji wyjaśnił wnioski, jakie wyprowadził z dokonanych ustaleń, opierając na nich swoje merytoryczne rozstrzygnięcie, co zostało zawarte w logicznych wywodach uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia.

Ustalenia faktyczne i ich ocenę Sąd Okręgowy przyjął za własne, zwracając uwagę, że nie ma wobec tego potrzeby procesowej przeprowadzania na nowo w uzasadnieniu tego orzeczenia oceny każdego ze zgromadzonych dowodów, a wystarczy odnieść się do tych ustaleń i ocen, które zostały zakwestionowane w apelacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 października 1998r., III CKN 650/98, OSNC 1999/3/60, wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2003r., III CKN

1217/00, niepublikowany i wyrok Sądu Najwyższego z 27 listopada 2003r., II UK 156/03, Lex nr 390069, wyrok Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2010r., II PK 312/09, LEX nr 602700 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 9 lutego 2012r., III CSK 179/11, LEX nr 1165079).

W dalszej części należy podkreślić, że Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego (por. uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego 31 stycznia 2008r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55), dlatego powoływanie się w zarzutach na naruszenie prawa procesowego, ma skutek procesowy tylko do wymienionych w odwołaniu konkretnych zarzutów naruszenia procedury, z wyjątkiem powodujących nieważność postępowania.

Analiza akt sprawy nakazuje stwierdzić, że nie zaszły w toku procedowania Sądu pierwszej instancji jakiegokolwiek okoliczności, skutkujące nieważnością postępowania według przesłanek tej nieważności, wskazanych w treści przepisu art. 379 k.p.c.

Nie można zarzucić zaskarżonemu wyrokowi naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w tym przepisie, Sąd Rejonowy ocenił wiarygodność i moc dowodów zebranych w niniejszej sprawie według własnego przekonania, z uwzględnieniem całości materiału dowodowego, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. W ramach swobodnej oceny dowodów Sąd Rejonowy wziął pod uwagę wymogi prawa procesowego, doświadczenia życiowego i reguły logicznego myślenia. Kryteria te są wskazywane przez orzecznictwo jako zasadnicze przy ocenie przedstawionych przez strony dowodów (np. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1980 r., uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98).

Stwierdzić także należy, iż jeżeli z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z 27 września 2002 r. sygn. II CKN 817/00, Lex nr 56906). Apelacja tak wymaganych zarzutów nie przedstawia i nie wykazuje, aby ocena dowodów oraz oparte na niej wnioski były dotknięte powyższymi uchybieniami.

Materiał dowodowy zebrany w sprawie nie dawał podstaw do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego za zdarzenie opisane przez powoda w pozwie.

Nie budzi wątpliwości, że podstawą prawną odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego Skarbu Państwa jest art. 417 § 1 k.c.. Przewidziana w tym przepisie odpowiedzialność dotyczy szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem zachowanie funkcjonariusza przy wykonywaniu powierzonych mu czynności. Sąd Okręgowy podziela przy tym tę linię orzecznictwa, przedstawioną szczegółowo przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/2000 (OTK 2001, nr 8, poz. 256), zgodnie z którą obiektywna "niezgodność z prawem", rozumiana powinna być zgodnie z konstytucyjnym ujęciem źródeł prawa, jako uchybienie obowiązkowi przewidzianym w źródłach prawa (art. 77 ust. 1 i art. 87-94 Konstytucji). Owa bezprawność musi być natomiast ustalana na podstawie norm regulujących dany stosunek publicznoprawny. Charakter norm regulujących oznaczone stosunki publicznoprawne oraz nakładających na organy władzy publicznej obowiązki określonego działania lub zaniechania przesądzał będzie o istnieniu lub nieistnieniu bezprawności w danym stosunku (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 7 sierpnia 2013 r., I ACa 311/13).

Zgodnie z ogólną regułą zawartą w art. 6 k.c., to na powódzie spoczywał ciężar udowodnienia wszystkich wskazanych wyżej przesłanek, a zatem wykazania, że iż w wyniku bezprawnego działania funkcjonariuszy policji doszło do naruszenia konkretnego dobra osobistego powoda.

Słusznie wskazał Sąd Rejonowy, iż działania lub zaniechania funkcjonariuszy policji w związku z udzieleniem powodowi informacji dotyczącej postępowania związanego ze śmiercią ojca powoda nie odzwierciedlały rzeczywistego stanu informacji posiadanych przez pozwanego, ale nie sposób nie zauważyć, iż wynikało to z błędnego odczytania przez funkcjonariusza nazwiska ojca powoda, które zostało zapisane pismem ręcznym w sposób, który obiektywnie mógł prowadzić do błędnego odczytania tego nazwiska. W związku z tym nie można stwierdzić w zachowaniu funkcjonariusza działania noszącego znamiona celowego wprowadzenia powoda w błąd. Tym samym nie można przyjąć, że wskazane zachowanie pozwanego było zachowaniem niezgodnym z prawem.

Drugą przyczyną uznania powództwa za nieuzasadnione było przyjęcie, że powód nie wykazał szkody. Sąd Okręgowy podziela to stanowisko. Analiza akt sprawy, w tym pism powoda kierowanych do Sądu wskazuje, że negatywne przeżycia psychiczne, które w jego ocenie stanowią podstawę do żądania zapłaty zadośćuczynienia, były nie tyle następstwem udzielania przez pozwanego błędnej informacji, co zostały wywołane śmiercią ojca powoda. W tej sytuacji nie można stwierdzić istnienia związku przyczynowego między zachowaniem pozwanego a krzywdą po stronie powoda, co jest konieczną przesłanką stwierdzenia odpowiedzialności pozwanego w niniejszej sprawie.

Mając zatem na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w wyroku.

Dorota Ciejek Bożena Charukiewicz Krystyna Skiepmo